

de druiven- fluisteraar

roman

ilja gort

LEESFRAGMENT

Een druivenplukker met een
mysterieuze gave gaat de strijd aan
met de gevaarlijkste man van Italië

Ilja Gort

De druivenfluisteraar

GORT
PUBLISHERS

Proloog

‘Rustig ademen, rustig...’

De oude dorpsarts zette zijn meest kalmerende stem op, maar de vrouw op de grond in de wijngaard hoorde hem niet. Liggend op haar rug klemde ze zich vast aan twee druivenstokken. Ze sloeg haar hielen in het zand en met een lang aangehouden oerkreet die tot ver in de omtrek te horen moet zijn geweest, stootte ze haar bekken omhoog. Tussen de trillende boog van haar wijd gespreide benen verscheen een kletsnat hoofdje. Korte tijd later klauwden twee mollige babyhandjes in aarde tussen de wijnstokken.

Hoofdstuk 1

Juist toen Gargouille de bovenste sport van de ladder had bereikt en tussen de takken van de olijfboom een wankel evenwicht had gevonden tussen hemel, aarde en zaag, verscheen er een manspersoon onder hem.

‘Bonjour,’ groette de vreemdeling.

Gargouille hield zich vast aan een tak en probeerde tussen de blaadjes door naar beneden te kijken.

Er stond een grote vent van een jaar of veertig. Hij had kort zwart haar, een stoppelbaard en was gekleed in een denim hemd, een vaak verstelde broek en werkmansschoenen. Over zijn schouder droeg hij een ouderwetse rugzak.

‘Ja?’ zei Gargouille.

‘In het dorp zeiden ze dat u werk had.’

‘O ja, zeiden ze dat?’

‘Ja.’

‘Wat kan jij dan?’

‘Werken.’

Trillend van de hitte hing de lucht boven het land, overal tjrpten krekels. Gargouille en zijn nieuwe knecht Janty stonden voor de wijngaard.

‘Hier kan je beginnen,’ zei Gargouille.

‘En die?’ Janty wees naar het perceel ernaast waar een wirwar van verwilderde druivenstruiken elkaar verstrengelde.

‘Dat is niks meer. Dat hele stuk wordt gerooid.’

‘Ik pak het wel mee.’

Gargouille haalde zijn schouders op. ‘Je doet maar.’

Janty hield van het werk in de wijngaard. Omgeven door groen gebladerte en getjilp van vogels voelde hij zich prettig. Werken zonder haast. In zijn eentje, maar niet alleen. Die duizenden druivenstruiken vormden samen een levend organisme. In de lente besloten ze allemaal tegelijk hun druiventrossen van kleur te laten verschieten, een paar maanden later werden ze allemaal tegelijk rijp en in de herfst lieten ze gezamenlijk hun bladeren vallen. Intelligente wezens waren het. Ze konden denken, en zien, en voelen. Maar wijnstokken waren ook agressief; in het gevecht om licht en voedsel kronkelden ze hun stengels om elkaar. Zwijgend, anders zou er elke keer als ze een soortgenoot wurgden een triomfkreet over het land schallen. Dan zou er constant een hels gekrakeel opstijgen uit de wijngaard. Daarom moesten ze kort gehouden worden.

Ofschoon Janty zelden met andere mensen sprak, had hij de gewoonte tijdens het snoeien honderduit te praten tegen de druiven. Of eigenlijk te fluisteren, want hij wist heus wel dat hij voor gek versleten zou worden als ze hem zouden betrapten. Zodra er iemand naderde, klemde hij zijn lippen stijf op elkaar en loste op in het groen.

Wist hij zich weer alleen, dan hervatte hij zijn monoloog tegen de wijnstok: ‘Zo, mon ami, ben jij niet een beetje érg lang aan ’t worden? Eens kijken of we daar wat aan moeten doen.’ Dan vouwde hij zijn handen om de stam en voelde de energiestroom opstijgen onder zijn vingers. Omhoog, door de twijgen,

via de uitlopers de trossen in, waar het sap zich samenbalde onder de strakgespannen velletjes van de druiven.

Op zo'n moment werd hij één met de plant. Een twee-eenheid waarover hij de baas was; degene die besliste over leven of dood.

Voorzichtig trok hij een lange twijg los die zich om een andere druivenstok had gewikkeld, nam hem tussen duim en wijsvinger en volgde met een geconcentreerde frons het verloop van de stengel. Ergens halverwege stopte hij en wreef over het punt waar je de energie van de twijg kon voelen, een plek die hij de nøed noemde.

Omzichtig plaatste hij de bek van zijn snoeischaar erop en knipte hem resoluut door. 'Snak!' riep hij dan soms. Een nabootsing van het kille geluid dat hij al duizenden malen had gehoord: de korte, glijdende aanzet van ijzer op ijzer eindigend in de gedecideerde knip die de twee helften voor altijd scheidde. Hij hield van dat geluid. Een stalen oordeel. Onomkeerbaar.

Uur na uur snoeide hij. Soms in de zon, soms in de regen. Wanneer hij de snoeischaar op de nøed van een plant zette, mompelde hij vóór het definitieve doorknippen soms een aanmoediging. 'Hoe korter de stok, hoe beter de wijn,' bromde hij dan. Snak! Of ook wel: 'Licht geeft lucht.' Snak! Of 'Snoeien doet bloeien.' Snak! Of hij dan tot de plant sprak of tegen zichzelf wist hij eigenlijk niet.

Onafgebroken werkte hij door tot hij de torenklok ver weg in het dorp haar twaalfde slag hoorde slaan, waarna hij zijn spullen pakte en terugliep naar de wijnboerderij om samen met Gargouille een eenvoudig middagmaal te gebruiken.

Klokslag twee verzamelde Janty zijn gereedschap en stak de binnenplaats over om terug te gaan naar de wijngaard. Gargouille, die met een staartje rode wijn zat weg te soezen onder een boom schrok op en riep hem na: 'Als je klaar bent, ga dan naar het weiland en geef Bellefleur te vreten!'

Zonder om te kijken stak Janty onder het lopen even zijn hark omhoog.

Toen Janty uren later bezweet tussen de druiven vandaan kwam, sloeg hij het pad naar het weiland in. Er was geen levend wezen te bekennen. De poel in het midden lag er bruin en modderig bij. Hij legde zijn gereedschap in het gras, stapte over het schrikdraad en liep naar het schuurtje.

In een ijzeren ton vond hij een zak voer. Hij vulde een emmer en liep ermee naar het hok. Plotseling schoot er een woest grommend varken naar buiten. In volle vaart stormde het op hem af en ramde hem met zijn kop in zijn buik. De emmer zeilde door de lucht en Janty belandde ruggelings in de modder. Langzaam richtte hij zich op. Zittend in de blubber veegde hij de drab uit zijn gezicht.

Er klonk geknor. Hij keek op. Van dichtbij werd hij aangestaard door twee donkere ogen onder meelwitte wimpers. Roerloos bleef hij zitten. Hij voelde de stinkende adem van het beest op zijn wangen. Een snuffelende natte neus liet een slijmerig spoor achter op zijn gezicht.

Druipend van de modder liep Janty de binnenplaats op; in zijn ene hand zijn gereedschap, in de andere een gedeukte emmer.

Door de geopende deur van de wijnkelder zag hij een wolk waterdruppels in het rond spatten; Gargouille was met de Kärcher een wijnvat aan het schoonspuiten.

In de deuropening bleef hij staan kijken. Na een tijdje zei hij: ‘Ze wou niet.’

Geïrriteerd keek Gargouille om. ‘Merde. Kom hier!’

Janty liep naar hem toe. Gargouille richtte de slang op zijn gezicht. Water spoot in zijn neus en oren, de straal geselde zijn lichaam, maar hij sloot zijn ogen en bleef rechtop staan.

‘Zo.’ Gargouille zette de hogedrukspuit af. ‘Ga nou maar wat droogs aantrekken. Morgen lok je d’r met een beetje voer. Dan grijp je haar bij de halsband en trek je d’r uit het hok. En dan gooi je de trog vol. Snap je dat?’

Met een korte hoofdknik draaide Janty zich om en liep naar het bouwvallige schuurtje dat Gargouille hem als onderkomen had gewezen. Voor de deur trok hij zijn natte kloffie uit, hing het over een struik in de zon en ging naar binnen. Uit zijn rugzak haalde hij een broek en een hemd en kleeedde zich aan.

De zon ging bijna onder, de schemering lag al op de loer; het was het moment waarop vogels en krekels er het zwijgen toe deden en er op het vervallen wijndomein een stilte intrad die tegelijk mysterieus en weldadig aandeed. Onder de moerbeiboom zaten Gargouille en Janty tegenover elkaar aan de buitentafel.

‘Janty,’ bromde Gargouille terwijl hij met een stuk stokbrood het vet van zijn bord veegde, ‘je bent een sukkel.’

Janty keek hem aan en kauwde langzaam zijn voedsel.

Gargouille nam een hap. Het schijnsel van de lamp glansde op zijn uitpuilende ogen waaraan hij zijn bijnaam dankte. Met volle mond vervolgde hij: ‘Maar je bent de beroerdste niet. Van mij mag je blijven.’

Janty knikte.

Gargouille schonk zichzelf nog een glas wijn in. 'Morgen gaan we vroeg op pad. Zes uur.'

'Goed.'

'Jij haalt Bellefleur.'

De zon gluurde nog maar net over de heuvels toen de keuken-deur openging en Gargouille naar buiten kwam.

Janty stond op de binnenplaats naast de waterput, zijn benen gespreid. Met twee handen aan de halsband hield hij een groot roze varken in bedwang.

'Goed zo,' zei Gargouille. 'Je hebt 'r te pakken.'

Het varken rukte aan de riem en probeerde los te breken. Janty werd meegesleurd, maar wist zich vast te grijpen aan de pomp.

'Je moet tegen d'r praten,' zei Gargouille.

'Praten?'

'Ja.' Hij haalde een maïskolf uit zijn zak. 'Rustig! Bellefleur! Hier! Lekker voor je.' Hij hield het beest, dat met wegslippen-de hoefjes over de keien probeerde te ontsnappen, de maïskolf voor. Ze hapte hem uit zijn hand en schrokte hem grommend naar binnen.

'Zie je wel, praten. Daar wordt ze rustig van.' Hij klikte een leren riem aan de halsband en trok het beest mee. 'Allez. We gaan op truffeljacht.'

Er vielen wat maïskorrels uit haar bek, die goudglanzend op de grond bleven liggen.

Met het varken tussen zich in liepen de mannen het karrenspoor langs de wijngaard af. Aan het eind duwden ze een houten hek naar het bos open.

In het gefilterde licht onder de bomen vervolgden ze hun weg.

‘Daar,’ Gargouille wees met zijn stok naar een plek onder aan de heuvel. ‘Onder die eik heb ik weleens een hele grote gevonden. Een joekel.’ Maar het varken liep rechtdoor, haar laag over de grond snuffelende neus achterna.

‘Nee!’ zei Gargouille en trok het onwillige beest mee. ‘Hier naar beneden!’ Ze sloegen een door varens overwoekerd pad in dat zigzaggend de helling afdaalde. Beneden glinsterde een beek tussen het groen. ‘Ze zitten meestal onder eiken, maar ook wel onder berken. Hier zo meteen rechts zit een goeie plek.’

Gebukt baanden de mannen zich een weg door laaghangende takken. De dauw van de bladeren liet natte plekken achter op hun kleren.

Het varken leek nu haast te krijgen en trok aan de riem. ‘Ha!’ zei Gargouille, ‘ze heeft een spoor!’ Hij verhief zijn stem: ‘Rustig! Rustig!’

Het varken schoot vooruit, draafde de heuvel af, boorde zich door een stel braamstruiken en trok een struikelende Gargouille achter zich aan. Vloekend probeerde hij op de been te blijven. ‘Stop!’ riep hij. ‘Stop, stom beest! Rustig! Janty!’

Janty greep de riem. Met zijn tweeën probeerden ze het opgewonden truffelvarken staande te houden, maar het zware beest sleurde de mannen met zich mee.

Ze stak haar snuit tussen de boomwortels van een eik en begon knorrend in de aarde te wroeten. ‘STOP!’ brulde Gargouille en probeerde een maïskolf in haar bek te duwen, maar het was al te laat. Hij zag nog net hoe Bellefleur gulzig smakkend het laatste stukje van een forse zwarte truffel naar binnen schrokte.

Hoofdstuk 2

Elke dag verliet Janty bij zonsopgang zijn slaapschuurtje en toog, gewapend met zijn snoeischaar, naar de verwilderde wijngaard. Hij hield van die snoeischaar. Voordat hij vertrok, sleep hij zijn geliefde werktuig vlijmscherp. Het was een ouderwets stuk ijzeren gereedschap met onder de twee knipscharen een krom mes waarmee je in één haal een dikke twijg kon kelen. Niemand gebruikte nog zo'n lomp ding waar je de blaren van op je vingers kreeg, maar Janty zwoer erbij. Ooit had hij een baas gehad die hem met een elektrische snoeischaar wilde laten werken; hij was meteen opgestapt. Geen denken aan. Nee hoor, hij hield het bij zijn antieke druivenknipper die in zijn rugzak overal met hem meereisde.

Het was een werk waaraan nooit een einde kwam. Wijnstokken zijn gulzig. Elke dag opnieuw strekken ze hun grijpgrage twijgen uit. Verder en verder. Als je ze hun gang laat gaan, bedekken ze alles onder hun groen voortwoekerende mantel. Dus voerde Janty in de verwilderde wijngaard kalm zijn eenmansstrijd. Soms liep hij langs een wijnstok en voelde een vleug kou. Een kille ademtocht van de dood. Dan wist hij, die kan gerooid. Anderzijds kwam het voor dat hij warmte voelde, alsof je langs een vuurgloed liep. Dat betekende dat de druivenplant op die plek te veel energie aan de aarde onttrok en de wijnstokken eromheen een tekort hadden. Zo'n egoïst diende extra hard aangepakt.

Janty was zich ervan bewust dat de kracht van zijn werk niet lag in behendigheid of snelheid, maar in taaie volharding. Gewoon doorgaan. Als een tractor waarvan het stuur is vastgeschroefd. Hij vond het fijn om te werken tot zijn lichaam pijn deed. Tot zijn rug aanvoelde alsof die met een kettingzaag in tweeën werd gezaagd. Op zo'n moment had hij het gevoel dat hij wat waard was.

's Nachts in bed voelde hij de spierpijn en brandden zijn geteisterde vingers. Dan was hij trots. De pijn was zijn beloning, het bewijs dat hij iets had gepresteerd, dat hij ertoe deed. Pijn? Wat maakt het uit? Zijn lichaam was gezond en zo sterk als een beer. Als hij zich openhaalde aan een stuk ijzerdraad veegde hij achteloos zijn hand af aan zijn broek. De wond versterkte zijn lijden. Zijn bloed vermengde zich met dezelfde grond waaraan de wijnstok haar levenssap onttrok. Hij werd de wijn. 'Drink mijn bloed,' grinnikte hij dan tegen de druiven. 'Ik ben de Christus van de wijngaard.'

In de middag, als de zon de druivenvelden liet zinderen onder een verlamdende hitte, verplaatste hij zich naar de olijfgaard. Daar, in de weldadige schaduw van de oude kromme bomen tussen het gele gras, snoeide hij voort in eenzelfde rustig tempo, omgeven door het geluid van de krekels. Een geluid dat de tijd deed vervagen. Alles zou altijd blijven zoals het nu was.

Wanneer de werkdag ten einde was, spoelde Janty zijn gereedschap schoon onder de pomp en at met Gargouille in stilte het avondmaal aan de buitentafel onder de moerbeiboom.

Na het eten dook Gargouille achter zijn computer. Met een gespannen blik klikte hij met zijn muis en zag dingen die voor Janty verborgen bleven. Vanaf een bankje onder een boom keek

Janty dan nog een tijd hoe de ondergaande zon de wijngaarden liet blozen in een zachte gloed. Pas wanneer de schemering inzette, zocht hij zijn bed in het schuurtje op.

Aldus regen de dagen zich aaneen tot een tamelijk rimpelloos bestaan dat beide mannen vrijwaarde van verrassingen.

De zomer ging voorbij. De druiven werden geoogst. De herfst brak aan. De bomen werden rood en geel, de dageraad grijs. De winden gaven een voorproefje van de naderende koude. De herfst ging over in winter. Sneeuwvlokken kwamen uit de hemel neergedaald en hulden de bossen in stilte. De lente kwam, de sneeuw smolt weg en bloemen tooiden de weiden. De wijngaard die Gargouille had willen rooien, kwam door Janty's noeste arbeid tot ongekeerde bloei.

Zo vergleed het dagelijks bestaan op Gargouilles wijnboerderij in vaste patronen.

Tot er op een dag iets gebeurde waardoor Janty's leventje veranderde van een kabbelend beekje in een woest schuimende waterval.